

NAPREJ

Državna licejska knjižnica
v LJUBLJANI

Glasilno Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik V., številka 24.
Četrtkova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilno Kmetško-delavske zveze.
Stane letno 48 — Din, mesečno 4 — Din.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: »NAPREJ«, Celje; Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 20 Din,
za inozemstvo 30 Din.

O g l a s i: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštne proste.

Gospodarski kongres.

(K izrednemu obč. zboru »Kons. dr. za Slovenijo«.)

V nedeljo 17. junija bodo imeli delegati krajevnih odborov »Konsumnega društva za Slovenijo« zopet priliko pokazati, kako razumejo gospodarsko politiko. Morebiti bodo zopet kakor zadnjič rekli, da gospodarstvo ni politika in da se konsum torej nikdar ne sme postavljati na razredno, stališče — ali pa bodo priznali, da se vsa politika suče okoli gospodarstva in da tudi ni nobenega gospodarstva, ki bi ne bilo odvisno od politike in da bo torej tudi konsum vselej odvisen bodisi od kapitalistov, ali pa od proletarcev. Morali bodo odločevati o tem, molčati ne bo mogoče, ker bo najvažnejša točka dnevnega reda **zvišanje članskih deležev**, to pa je baš temeljito vprašanje politične samostojnosti našega Konsuma: če ostanje delež, kakor so, bodo gospodarile nad nami še naprej banke, torej izrazita kapitalistična politika, kajti banke imajo v rokah ves aparat v gospodarstvu in v politiki, v parlamentu in v armadi. Kajti nobena država ali cerkvena oblast, pa niti oborožena armada ne zmora ničesar proti bankam. Da danes še ne vladajo neomejeno, se imamo zahvaliti samo še njih medsebojni konkurenciji. Kadar se banke med seboj dogovore o resničnem zedinjenju, takrat se bo moral zediniti tudi proletarijat, če ne, bo joj!

Če se pa deleži zvišajo na 300 Din, kakor predlaga načelstvo konsuma, in če jih bo vseh 18.000 članov čimprej doplačalo do polnega zneska, bo imel konsum samo na deležih 5.400.000 Din in bo s tem kapitalom ter z neprenehoma rastočimi hranilnimi vlogami članov tako zmagal svojo potrebo po gotovini ter mu ne bo več treba plesati po bančnem taktu. **Ta sklep in njegova izvršitev je predpogoj za politično svobodo našega konsuma.**

Ta sklep se ne more izvršiti kar tako lahko. Med vodstvom in člani kon-

suma je še nesporazumjenje. Zvišanje je v interesu članstva, to članstvo je pa po krivdi vodstva marsikje še precej nezavedno in je žal proti zvišanju, deloma iz nezaupanja napram vodstvu, deloma pa iz bede, ker nima gotovine. Oboje je treba premagati. Nezaupanja bo konec, kadar se bo začelo članstvo bolj zanimati in bolj sodelovati, bede pa bo konec, kadar se bo naučilo članstvo bolj izpolnjevati svoje dolžnosti napram skupnosti nego pa napram samemu sebi, posebno če so dolžnosti, ki jih izpolnjuje napram samemu sebi, samo navidezne, ali pa še celo neumne in škodljive. Priznati je treba, da je večina našega delavstva že zelo omejila uživanje alkohola, mnogi so se ga popolnoma odkli, vendar boste našli baš tiste, ki najbolj vpijejo, da ni denarja, kako nosijo svoje kronice v hranilnico k — gostilničarju. Za neomajno načelo si morajo člani konsuma postaviti tisto **dolžnost napram sebi in skupnosti obenem**, ki zahteva, da ne damo za alkoholni strup niti vinarja toliko časa, dokler ne bo vplačan ves delež. To načelo rešilo naš konsum odvisnosti od bank obenem pa tudi podrlo nezaupanje napram vodstvu. Kajti vodstvo mora izvrševati **voljo gospodarja**, zato izpolnjuje danes voljo bančnih ravnateljev, potem bo pa izpolnjevalo voljo članstva. To je popolnoma enako, kakor je bilo pri stranki in njenem tisku. Ko so člani rekli, da bodo »Napreju« sami plačevali, čeprav ne ostane za alkohol niti vinar, takrat je postal »Napreju« neodvisen od tujih vplivov in danes piše tako, kakor hoče pokrajinski odbor, voljen in kontroliran od članstva. Na ta način je članstvo zmagalo, čeprav se ob sobotah in nedeljah še marsikaka kapljica popije. Tudi pri vplačevanju deležev konsuma bo tako, zato upamo, da ne bo proti zvišanju nikogar. Samo cincati nikar! Kajti če bodo delegati cincali, bo izvršeno samo polovično delo, kakor je bilo izvršeno pri dosedanjih poviševanjih, ki so bila nezadostna in zato niso mogla zatreti kapitalističnega

gospodarstva v konsumu, ki je pokazalo svoje roge mnogokrat, bodisi pri malenkostih, bodisi pri velikih načelnih vprašanjih, kakor je n. pr. žitna valuta, ki bi bila sedanje zviševanje deleža naredila popolnoma nepotrebno, če je ne bi bili člani vodstva zaradi premajhne zavednosti članov smeli tako grdo kapitalistično smešiti. Pa pustimo to vprašanje pred tem občnim zborom na stran — saj vprašanje progresivnega davka ni prav nič manj važno. Če ga plačujejo člani, zakaj ga ne bi plačevali nastavljenici, uslužbenci teh članov? In vprašanje inseratov tudi ni samo malenkost. Nikakor ne gre, da bi naš konsum inseriral v meščanskih časopisih takrat, ko ima sklep občnega zbora, da ni treba nikjer inserirati. Ali je bil ta sklep sklenjen samo proti socialističnemu tisku? Socialistični tisk naj vzgaja delavstvo za zbiranje in sodelovanje pri konsumu lepo zastoni, kadar bo pa konsum kaj kupoval ali prodajal, bo pa dajal plačane inserate kapitalističnim listom in se potem izgovarjal, da proletarci, ki čitajo »Napreju«, itak nimate denarja, zato da je potrebno inserirati v listih, katerih čitatelji imajo denar? Kaj je vse to vsa učenost sedanjega vodstva? In to vodstvo ima še celo predrznost govoriti o »židovski reklami«, če zahteva Mežiška dolina, naj se konsum v časopisu pokaže, čegav da je! Židovska reklama je, kadar Žid zaradi dobička inserira v katoliških, torej protižidovskih časopisih, ali pa še katoliški list zaradi dobička priporoča svete podobe, ki jih prodajajo Židi. Organizacija konsumentov je pa socialistična misel, brez socialističnih listov bi se nikdar ne mogla razviti in tudi ne eksistirati; kapitalistični listi jo pa pobijajo na vsak korak. Židovsko reklamo ste delali s tem, da ste dali inserat kapitalistom, ne pa če bi ga dali »Napreju«! Sicer imajo pa člani konsuma pravico zvedeti, da prodajate njih hišo in ker ti člani ne čitajo drugega kakor »Napreju«, zato so zvedeli o prodaji šele takrat, ko je bila že izvršena, pa se

ni dalo nič več popraviti, čeprav so obljubljali za hišo več, nego je dal kapitalist! Kdo bo plačal škodo?

Mnogo je takega, kar vzbuja upravičeno nezaupanje, zato se ne čudimo, da dobivamo tudi od zavednih članov vprašanja, če ni nevarno glasovati za zvišanje deležev in če ni treba zahtevati garancij, da ostanje dosedanjim članom njih pravice zagotovljene tudi za slučaj, da ne bodo mogli doplačati. Seveda take garancije morajo biti, vsaj do prihodnjega občnega zbora se ne sme nikomur odreči polna pravica, čeprav ne bi mogel doplačati. Za vplačevanje po malih obrokih bo menda itak preskrbljeno. Toda vendar naj bi se z vzgojo vplivalo na to, da bodo ti obroki čim največji pri boljše situiranih, posebno pri tistih delavcih, ki nimajo velike rodbine, naj bi bil pa delež vplačan čim prej.

Gotovo je tudi potrebno, da občni zbor preprope, vsako prodajo nepremičnin in drugih vrednot, ki imajo drugačen pomen, nego trgovsko blago. Prodaja hiše, o kateri ni krajevni odbor ni bil obveščen, se nikakor ne sme več ponavljati, že zato ne, ker bi bila javna prodaja s svaričnimi roki zelo vzgojno vplivala na članstvo in bi se s tem članstvo začelo bolj zavzemati za konsum in prodajalna bi morebiti vzevetela tudi v tistem kraju, da bi do prodaje sploh ne prišlo. Podobno bi se brez dovoljenja občnega zbora ne smele prodajati delnice gospodarskih podjetij, na katerih ima proletarijat svoj poseben interes, ne samo vprašanje gotovine in obresti, Da bo vsem jasno, kakaj lahko gre pri takih prodajah, opozarjamo na »Ljudsko tiskarno v Mariboru«, ki je njen lastnik naš proletarijat, ki pa gospodarijo v njej zastopniki raznih organizacij, ki so med seboj v sporu. Zato je gospodarstvo slabo, proletarijat ne vidi nobenih koristi in bi lahko kakšno nerodno vodstvo prodalo svoj delež; s tem bi dobila premoč lahko kakšna kapitalistična struja in nam to tiskarno popolnoma iztrgala, kakor se je zgodilo z Blasnikovo. Tudi čla-

FRANJO ŠPES:

Nekaj o zdravju in bolezni.

(Konec.)

Dokler smo krepki in zdravi, prenesemo vse. Kadar obolimo, nam začne škoditi to, česar prej niti opazili nismo. Vzemimo samo dim od tobaka ali duh iz kuhinje, posebno, kjer se rabi plin. Če imamo bolnega človeka v hiši, bo kmalu čutil, kako težko mu lega na prsa. Ali mislite, da ne škodi tudi zdravemu? Karkoli pokvarja zrak, je škodljivo, če-tudi se nam ne pozna takoj. A za vse pride obračun. Nikdo na svetu ni tako trden, da bi se mu nekoč ne izplačal vsak greh. V slabem zraku je tudi vse polno kalih različnih bolezni. Seveda sam dober zrak tudi ni univerzalno zdravilo. Imeli smo pred par leti influenco, katera je imela še te posebnosti, da ni gledala prav nič na zrak. Ljudje so po najzdravejših krajih tako mrlji kot po zaduhlih. Zahtevala je po velikih industrijah in v gosto naseljenih krajih relativno toliko ljudi kakor po puščavah, kjer je od človeka do človeka po 50 in več milj. Slaba prehrana in druge vojne težave so ji dale povod.

Danes živimo v dobi, ko se prav posebno borimo s takozvanimi nalezljivimi boleznimi. Res, veliko bolezni je

nalezljivih, a ne za vsakega. Bolezen mora dobiti v telesu pogoje, ker se drugače ne razvije. In ti pogoji nastanejo vselej, če ne pazimo dovolj na naše zdravje, če ne skrbimo za zdravo in dobro hrano, če preveč izrabljamo naše telo. Tudi moda je tista, ki povzroča dovolj bolezni in trpljenja. Glejte moderne ženske čevlje. Naravna noga je sredi široka, zadaj ozka, čevlji pa baš narobe. In potem tiste visoke pete. Če človek hodi bos, gre vsa teža telesa najprej na peto, potem proti prstom in ko preneha ena noga držati telo, ga že druga lovi s peto. Čimbolj višamo pete, toliko bolj pada telo na nogo, kjer je najsibša. Prva posledica dvignjene pete je ta, da moramo krčiti kolena. Potem iščemo s telesom opore in ravnotežja in ker gredo kolena naprej, mora telo do vrata nazaj. Glava visi potem zopet naprej in mesto pokončnega človeka, dobimo nekaj zvitega kakor vprašaj na koncu stavka. Prsi se globijo, rame silijo naprej, glava pada kakor bi bila brez tilnika — to je moderna figura ženske. Če potem dodaš še ozko žensko krilo, v katerem ne moreš napraviti nobenega poštenega koraka, tanko, globoko izrezano jopico, za vratom kožuho-vino, na solnce pa štirideset ali več stopinj toplote — potem pa imaš moderno žensko. Če boš vedeti, koliko trpi,

začni hoditi pet minut po prstih in vzdihnij boš, da je med številnimi pomanjkani na svetu največje tisto, da manjka ženski razsodnosti. Človek se bori za enakopravnost vsega človečanstva, a če na drugi strani vidi, kako vodi mala skupina ljudi milijone žensk za nos in koliko trpljenja in stroškov povzroča to, pa boš čutil v največji vročini hladno in v največjem mrazu gorko. Če bi kak voznik podkopal svojega konja tako, da bi bili roglji na zadnji strani podkve po tri ali štiri palce visoki, bi ga najbrže zaprli radi mučenja živali. — In vrh vsega tega pride še zapasnik, ki drži človeka kakor kovaške klešče. Posledica te mode je, da je vse telo nape-to, majhne žilice, ki prehranjajo neke dele našega telesa, pa ne morejo donasati hrane ne odnašati pokvarjenih snovi. Telo vedno bolj slabi in oboli. Pas pritiska posebno na jetra, ki so tako važen del človeškega telesa, ovira njihovo delo in razvoj, počasi postanejo mehka in nedelavna. Če se moderna ženska kdaj omoži, dobi kaj slabe otroke. Nervozni in bolelni so, v par generacijah so pokveki. Tudi na obleko je treba paziti. Obleko nosimo radi tega, da ureja gorkoto v telesu. Ravnanje se moramo torej po vremenu in ne po modi. Kakor je lahko pri vsaki stvari kmalu kaj preveč ali premalo, tako je tudi pri obleki.

Posebno slabo je tisto, če si zavijemo vrat. Najmanjša sapica nas prehladi in bolezni v vratu so vedno resne.

Največje zlo je naša pomehkuženost. Oblacimo se pregorko, pazimo preveč na vsako sapico, skrbimo za predobro hrano in pijačo. Posledica tega je, da razvadimo naše telo. Če se človek vzgaja in utrjuje, je podoben močnemu drevesu na planoti, ki se upira vsem viharjem. Pomehkužen pa je podoba drevesa v gozdu. Temu se ni bilo treba boriti proti vetrom in drevo ni napravilo potrebnih korenin. Če pade potem par dreves okoli njega in ga nekoliko zmaže veter, se ne more upirati in pade.

Nenavadno veliko ljudi je v jesenskem času prehlajenih. Kaj je vzrok temu? Premehki so. Zalotila jih je prva jesenska sapica in že imajo prehlad, katerega bodo nosili daljši ali krajši čas. Ljudje se prehlade, če stopijo z boso nogo na mrzla tla, če se preoblačijo v sobi, če je malo prepriha itd. Vzrokov je na stotine. A vsi imajo en temelj: omehkuženo telo. Nekateri ljudje imajo to navado, da se otrjujejo z mrzlo vodo. Vsako jutro gredo pod tuš in to jih dovolj utrdi, da se ne prehlade. Voda je sicer dobra, imenitna kot zdravilo, a tudi nevarna. Kakor imamo kraje, kjer se ljudje premalo kopljejo, prav tako je mnogo krajev, kjer ni voda nič drugega nego

ni drugih organizacij bi se morali za take kupčije bolj zanimati. kajti če vodstvo ali ravnateljstvo, centralni odbor ali načelstvo ali karsibodi take kupčije samostojno vodi, je to lahko zelo podobno; razen tega je pa v sedanjih težkih časih tudi zelo zapeljivo, ker se da na ta način z zadružnim denarjem voditi tudi privatna trgovina. To je pa za združno misel in za socializem lahko ušodno. Ne samo zato, ker se oškodujejo zadružniki, ampak tudi zato, ker se posamezniki končno obogate in začno na svoje, proletariati vidi milijone in pravi: »vsi so enaki!« Če ne bomo znali prepričati tega, ne bomo imeli nikdar niti gospodarske neodvisnosti, niti socialistične družbe.

Kdor dela prav, je naš, čeprav se imenuje Ivan Hudič. Kdor dela napačno, nam je nasprotnik, čeprav se imenuje France Bog in čeprav ima potrdilo, da je bil socialist še za Adamovih časov. Po tem načelu delamo za konsum mi, ki pravijo, da smo proti konsumu. Živel konsum, doli s krivico!

Gospodarsko gibanje organiziranih konsumentov.

Iz poročil dunajske »Arbeiter Zeitung« posnemamo, da imajo tudi v drugih državah konsumi mnogo prestat zaradi padanja vrednosti denarja. Tudi nemško-avstrijske delavske konsumne zadruga, ki so starejše in čisto gotovo zato boljše fundirane nego naše, si morajo zdaj pomagati z bančnim kapitalom. Nič boljše se ne godi nemškimi konsumnimi zadrugam. Zveza konsumnih zadrug v N. A. je bila primorana deleže že mnogokrat zvišati, zvišale so se tudi hranilne vloge za 738%. Ampak vzlic temu so še bili primorani delati s tujim bančnim kapitalom v znesku 11.050.415.243 n. a. kron. V nedeljo 10. junija se je vršil zvezni kongres, ki si je naložil nalogo ukreniti vse, kar bo pripomoglo znižati bančni kapital, od katerega je treba (razen od visnosti!) plačevati tudi visoke obresti. Ker se nahajajo tudi naše gospodarske organizacije v istem položaju in so tudi tako odvisne od bančnega kapitala kakor v drugih deželah s slabo in vedno še padajočo valuto in ker se bo ob priliki petnajstletnice obstoja »Konsumnega društva za Slovenijo« vršil v nedeljo 17. junija izredni občni zbor, na katerem bodo imeli delegati priliko baviti se z istimi perečimi vprašanji, je treba, da vsi zadružniki trezno in odločno premišlujejo o njih. Bolj, kakor je bilo do sedaj se bodo morali organizirani konsumenti poprijeti svojih pionirskih nalog. Odstraniti bo treba napačno ideologijo, da so konsumne zadruga samo molzne krave, od katerih se samo lahko jemlje in nič ne prispeva. Razširiti bo treba ideologijo, da so konsumne zadruga last članstva in da jih je treba čuvati, kakor lastno oko. Razpršiti bo treba vse znake nezaupanja v našo last, obenem pa to last tudi vzeti v posest s točnim izpolnjevanjem vseh dolžnosti do nje. Delegatom, ki pojdejo s to nalogo na izredni občni zbor

moderna norost, ker se preveč kopljejo. Mrzla voda kot zdravilo je izvrstna, kot pretirano sredstvo za kopanje nekaj slabega. Telo se je tako privadi kakor kajenja ali alkohola ali kakega drugega strupa in potem mora vedno biti. Telo izloča posebno mast, s katero je prevlečena vsa koža. To ji daje tisto prijetno mehko. Preveč mila in vode pa posuši kožo, napravi jo starikavo in trdo, torej dovzetno za razne bolezni.

Kaj moramo torej storiti, če nočemo, da obolimo? Treba je da utrdimo telo in da ne postanemo sužnji njegovih kapric. In paziti moramo, da prebavni organi delujejo v redu. Vsakdo je že zapazil, da je človek vselej zaprt, kadar kaj oboli. Izgleda torej, da je zaprtje v zvezi z boleznijo. Tako je tudi res. Samo, da ni zaprtje prišlo radi bolezni, ampak bolezen radi zaprtja. Da so ljudje zaprti je sploh nepotrebno. To ni drugoga ko večer opomin, da nimamo prave hrane, da ne živimo prav. Treba je samo življenje in hrano premeniti, giba-ti se dovolj v svežem zraku, pa pride zdravje samo od sebe.

Bolezen je naš največji sovražnik, ki se ga kaj lahko izognemo. Je nekaj nenaravnega, mučnega in nepotrebega. Pa pravijo: bolezen pride sama od sebe. To ni pravilno. Bolezen se naš brani,

v Ljubljano in ki bodo imeli tam pred seboj cilj gospodarskega osvobojenja proletariata, želimo največjega uspeha.

Tedenski pregled.

Ponedeljek 4. junija: V narodni skupščini debata o vladni deklaraciji. Rezultatov nobenih. — Finančni odbor je sprejel kredite ministrstev za nar. zdravje, za zunanje zadeve, za finance, za zgradbe in za promet, predvsem pa seveda — za vojno. — V Rimu se pogovarjajo o ukinjenju reške samostojnosti. — Stavke v Poruhru so končane.

Torek 5. junija: Debata o vladni deklaraciji postaja živahna. Demokrati »držijo veliko besedo«. — Zakonodajni odbor je začel reševati uradniški zakon s tem, da je izvolil komisijo, ki naj zakon prouči. — Liberalci okrog »Sl. naroda« se pogajajo z radikalci za zvarjenje v eno stranko. V Južni Srbiji ustanovljajo demokrati novo macedonsko stranko.

Sreda 6. junija: V narodni skupščini se kregajo, kdo je vodil vojno. Radikalci si svojijo to veliko dejanje, opozicija jih prepričuje z burnimi protiklici, da je vodil vojno narod. — Pri vsem pričkanju pa si gospodje zatrjujejo, da ni nihče proti vsesplošnemu sporazumu, samo nihče ne ve, kaj in kakšen je sporazum. — V zakonodajnem odboru, v odseku za uradniško pragmatiko, je vlada pri glasovanju za neki paragraf propadla. — V Bruslju je francosko-belgijska konferenca definitivno formulirala pogoje, pod katerimi bi bili Francozi in Belgijci pripravljene izprazniti Poruhruje. Če bi Nemčija ne pristala na predloge, bodo izvedli nanjo še močnejši pritisk. Obenem Francozi začinjajo že z novim zasedanjem v Dortmundu in Kruppovih plavžih.

Četrtek 7. junija: Nikola Pašić govori o potrebi centralizacije takole: Sporazum je mogoč le med tremi plemeni (ne narodi) in le na podlagi drž. edinstva. — Glavna kontrola je poslala skupščini kopico aktov, ker sama ni mogla odobriti raznih porabljenih kreditov. — V Zagrebu prva razprava proti urednikom »Hrvatskega Borca«, ki so obtoženi zločina proti »domovini«. — Na Japonskem aretiranih krog 100 socialistov in komunistov, češ, da so zarotniki proti državi. — Mednarodna železniška konferenca v Bernu je končala z delom. V vseh točkah dosežen sporazum.

Petek 8. junija: Zunanji minister dr. Nišič poroča v nar. skupščini o mirolnosti naše in naši sosednih držav. — Nemška vlada je izročila vladam v Londonu, Rimu, Parizu, Bruslju, Washingtonu in Tokiju spomenice, ki pojasnjujejo noto z dne 2. maja, upoštevajoč odgovore, katere je dobila od zavezniških držav. — V Belgradu seja naše in nemške delegacije za rešitev reparacijskega vprašanja Nemci naše predloge večinoma sprejemajo.

Sobota 9. junija: Italijanska vlada ponuja Jugoslaviji luko Baroš, če pristane na aneksijo Reke po Italiji. Naša vlada ni ravno zadovoljna s to kupčijo. Italija bo ponudila več.

opominja nas dolgo prej, predno utegne nastati katastrofa v telesu. Ampak če smo na vse opomine gluhi, potem smo podobni človeku, ki vidi pri tiru zatvorjenice zaprte in sliši drdranje prihajajočega vlaka, pa gre vseeno na progo.

Predvsem se odvadite vedno misliti, da ste bolni. Dokler ne podleže vaša volja, toliko časa se niste povsem bolni. Kadar vam začne nekaj pripovedovati, da vam je nekaj, kar postane lahko nevarno in vi verjamate to, potem se bolezen začne. Če zmaga volja in si dopoveste, da vam ni nič neozdravljivega, boste kmalu zdravi, četudi ni vse v redu z vami. Kadar se ne počutite dobro, je najboljšo, da greste pred ogledalo in se smejete. Pojde počasi od kraja, a pojde vendar, če imate dovolj volje. In smeje si dopovedujete, da vam ni nič. Dve tretjini vseh bolnih ljudi sta radi tega bolni, ker mislita, da sta bolni.

Kar človek misli, to rado pride. Pravijo vsaj: če se o volku meniš, volk pride. Če človek o bolezni kroži in si domišlja, da jo ima, potem jo gotovo dobi. In ne on sam — večkrat še druge okuži. Moč človeške volje je tako velika, da si ne moremo misliti. Njena ozdravljajoča sila ni nič nadnaravnega, nobena lastnost višjih bitij, ki jih ni — naraven dar je, ki ga ima vsak, čeprav vsak te-

Politične vesti.

* Meja v Banatu se ni določena, ker ovirajo končnemu sporazumu z Rumunijo osebni odnosi med delegati. Zato sta naša in rumunska vlada sklenili zamenjati nekateri delegate.

* Najnovejša poročila iz Bolgarske. Zadnji čas se začinja na Bolgarskem razvijati državljanska vojna. Stamboljski je v središču Bolgarije in v Plodivu zbral dobro oboroženo narodno vojsko, broječo nad 50.000 pristavev zemljoradnikov. Vladna vojska skuša te čete obkoliti, ne more pa prijeti Stamboljskega, ker dohajajo za njegovim zaledjem nove kmetske čete. Pri Gornji in Dolnji Duplici so se vneli ljuti boj med kmeti in vladnimi četami; vladne čete so bile poražene. Vlada je proglasila nad vso deželo izjemno stanje. Nad Solijo je proglašen preki sod. Vlada je ustavila vse časopise zemljoradniške stranke. Izhaja samo še Utro. Kabinet so izpolnili tako, da je prevzel ministertvo vojne polkovnik Vulkov, zunanja dela Kalov, ostali portfelji so neizpremenjeni. Vladne čete so dobile povelje, da morajo ujeti Stamboljskega. Vlada bi najrajše videla, da se Stamboljski sam usmrti. Predsednik Cankov je obiskal predstavnike velesil, ki so priznale novo vlado, in zastopniki so izrazili veselje, da se je izvršila revolucija brez krvoprelitja (?).

* Zastopniki 25 ruskih federativnih republik so sklenili, izdelati nov ustavni načrt, po katerem bo imela vsaka sovjetska republika popolno upravno in zakonodajno oblast. Vsem zveznim republikam bo skupna le vojska in pa zunanje zadeve.

Razno.

r Proslava treznosti se bo po vsej Sloveniji vršila dne 24. tm. s predavanji zdravnikov o alkoholizmu. Vendar enkrat resna prireditev brez pompoznih manifestacij in sprevodov.

r Za ravnatelja poštnega čekovnega zavoda v Ljubljani je imenovan vladni svetnik dr. Ignac Rutar.

r Poštne znamke — zdaj v Belgradu. Na glavnem poštnem uradu v Belgradu je kradel knjigo vodja v poštnem ministertvu Bogoljub Obradović znamke in jih prodajal v inostranstvo. Prizadetih je tudi več višjih uradnikov. Škoda znaša več milijonov dinarjev. Država — ljudstvo plačaj!

r Glavna skupščina »Jugoslovanskega novinarskega združenja« se bo vršila od 4. do 6. avgusta t. l. v Ljubljani.

r Sodelovanje. Pevski društvi »Bodočnost« iz Štor in »Napreje« iz Celja sta priredili v nedeljo 10 tm. zelo lep skupen nastop v Ljubčeni. Takih prireditev nam je več treba, pa bomo kmalu boljše, močnejši in samostojnejši.

r Dva vlaka trčila skupaj. 11. t. m. zjutraj je trčil v Rajhenburgu tovorni vlak iz Zid. mosta v osebni vlak, ki odhaja iz Vidma redno ob 24. Lokomotivi obeh vlakov sta bili poškodovani. Drugih nesreč ni bilo.

ga ne ve. Krist je sam priznal, da ne ozdravlja on, temveč vera človekova, ne v bogove ali vrage, temveč v samega sebe. »Tvoja vera ti je pomagala«, je dejal.

Treba je, da se ne strašite ničesar. Naj pride, kar hoče, pripravljene bodite na vse. Dajajte pogum sebi in drugim, pa je skoro izključeno, da bi komu kaj bilo. In če pride kaj, začnite najprej z domačo pomočjo, s sredstvi, ki vam jih priporoča pametna, naravnih zdravil oprijemajoča se zdravniška veda. Če se ne obrne na boljše, pokličite zdravnika. Vsak dan k njemu in ponj pa ni treba, ker si s tem delate le stroške. Najboljši so domači zdravniki, ki jih poznate, ki so vam že kdaj pomagali. Oni, ki dešajo veliko in kričečo reklamo zase, ki priporočajo razna tajna in »učinkujoča« zdravila, teh se bojte. Mazačev je prepolno, in tudi v naši Sloveniji jih ni malo!

Pripravljajte se na vsedelavski zlet v Mariboru!

r »Konsument« še zdaj ni prinesel poročila o zadnjem občnem zboru »Kons. dr. za Slov.« To je neodpušljiva počasnost, posebno v takih časih, ko vodstvo očita članstvu, da je nezavedno. Kako naj postane nezavednost brez vednosti zavedna?

r Karlovac — Plitvička jezera. Poštna direkcija v Zagrebu je osnovala osebno avtomobilno pošto iz Karlovca, Senja in Jezerana do Plitvičkih jezer.

Ustanovitev Socialistične delavske internacionale.

Po svetovni vojni je nekaj časa izgledalo, kakor da je lahko vsakemu posamezniku, ki z razmerami ni zadovoljen, ustanoviti svojo stranko. Tako so nastale ne samo pri nas v Jugoslaviji, temveč po vsem svetu razne politične stranke in stranice brez temeljnih programov. Vzeli so kakšno ime iz popularnih programov, kakor: demokracija, republika, komunizem, samostojnost, ljudstvo, radikalizem itd., marsikatera so si zbrale samo nekatera gesla iz socialističnega programa in so pod temi gesli udarile na ljudstvo. Mnogo revnega proletarskega ljudstva imamo še v mestih, posebno pa še na deželi poljedelskih, gozdnih delavcev, posebno v Sloveniji v lesni industriji, na žagah in viničarjev, ki so po svetovni vojni morda prvokrat slišali o socialistih in zato niso znali razločevati med pravim in nepravim in še danes smatrajo socialistično stranko za nekaj novega v tej deželi. Zlasti zaradi teh pristavev naše stranke pišem ta članek.

Socializem ni nič novega in njegova ideja se uspešno širi po vsem svetu že od ustanovitve prve internacionale leta 1864. v Martinshanzu v Londonu. Prvi ustanovitelji so dali socialističnemu gibanju prvi trdni program, ki se poslej ni dosti izpremenil, samo toliko pač, v kolikor so nas razmere izučile, da je treba tu in tam še kaj izpopolniti. Med glavnimi programatičnimi točkami te prve internacionale, kakor tudi vseh poznejših je bilo: kako preprečiti vojne, od katerih revno in delavno ljudstvo sploh nima nobenih koristi, temveč le velikansko škodo. Ker prva internacionala te temeljne točke ni znala rešiti, se je leta 1870, ko je izbruhnila nemško francoska vojna, razbila. Celih devetnajst let so bili socialisti brez internacionalne zveze. Šele leta 1889. so se spet zbrali iz večjih dežel in so ustanovili drugo internacionalo. Glavne točke, o katerih so razpravljali in sklepali, so bile: internacionalna zaščita delavstva, odprava stalne vojske ter oborožitev ljudstva, 1. maj naj bo praznik dela in na ta dan se naj izvršijo monstacije s shodi, na katerih se naj držijo govori o internacionalnih zahtevah delavskega razreda. Druga internacionala je obstojala do izbruha svetovne vojne. Imela je večkrat svoje kongrese, na katerih je ponovno razpravljala o tem, kako preprečiti vojne.

Zadnji kongres se je vršil l. 1912, v Švici v mestu Baslu. Ta kongres se je izrecno bavil z internacionalnim položajem in z enotno akcijo proti vojni nevarnosti. Večina delavnega ljudstva pa zahtev in sklepov tega kongresa ni razumela, ker je bila l. 1914. za moritev naravnost navdušena. Druga socialistična internacionala se je razbila, ker je bila nacionalna in patriotična ideologija močnejša od socialistične.

Letos 20. maja, v času, ko je bilo opažati, da vzdiguje reakcija po vsem svetu spet glavo, v trenutku, ko izgledajo kapitalistično-imperialistične spletke spet nevarne in ko so zgubili vsi kapitalistični državniški realni razum, ker sistematično pripravljajo novo klanje, so se socialistični zastopniki vsega sveta zopet zbrali, da si zgradimo večjo in močnejšo in od vseh prejšnjih prizkušenejšo internacionalo. Internacionala je bila po delegatih iz tridesetih dežel soglasno ustanovljena, s tem pa še ni vse dovršeno. Gledati bomo morali, da si ustvarijo vse priključene stranke in tudi mi takšne organizacije, katere bodo kos nalogam, ki so nam postavljene. Zato stori tudi vsak posameznik svojo dolžnost in ne čakaj, da ti že sklep sam prinese kakšne sadove. Vsi trpini v internacionalne socialistične organizacije! Naj živi osvoboditeljica ljudstva: Socialistična delavska internacionala!

F. K.

Celje.

c Upravno sodišče začne poslovati 1. julija. Nastanjeno bo v poslopiju Mestne hranilnice.

c Podražitve. Na zadnji občinski seji so zvišali, kakor smo že poročali, cene električnemu toku. To zvišanje velja od 1. maja dalje in sicer: a) po števcu od kilovatne ure: za zasebnike odslej 4 Din, za javne lokale (hotele, gostilne, kavarne) in denarne zavode 6 Din, za kinematografe 8 Din, za pogon 350 Din; b) v pavšalu za svečo na mesec 50 para. Od istega dne dalje veljajo tudi nove cene za plin in sicer: za industrijo pri kubičnem metru 5 Din, za zasebnike 350 Din.

c Oslovski glas ne vpije do nebes. Pod tem naslovom je izšlo v »Napreju« poročilo o klerikalnem shodu 3. tm. pri »Belem volu«. Povedali smo, da je bilo navzočih le 11 oseb, večidel ženske. Na to naše izvirno poročilo pa pridružuje sedaj klerikalni »Slovenec« z dne 10. junija polemiko, podpisano od krščanskosocialnega Gajška, kateri si je pridjal po milosti klerikalnih močnejšev naslov strokovni tajnik Jug. salarnega zelja (JSZ). Le ta kunštni fant je napravil iz shoda naenkrat zapadni sestanek cinkarniških zaupnikov (katerih niti navzočih ni bilo), in pripominja, da se je navzoči socialdemokrat z njegovimi izvajanci popolnoma strinjati. Morda ima g. Gajšek v mislih pijanega Nerata, kateri je dobil v cinkarni dekret radi vednega »plau«-dela? Da, da, taki socialni demokrati se zmerom strinjajo s klerikalci in njihovo protidelavsko gonjo. Take socialne demokrate vam rade volje prepustimo, da vam s svojo pijanostjo umažejo klerikalizem še bolj, kakor je. Mi vemo, da vam dljši pridobiti si v Celju take socialne demokrate in še druge nezadovoljneže, kakršne imate v ljubljanskem obč. svetu, kateri vam delajo stafazo za svoje osebne interese na škodo socializma. Vemo tudi, da se vam že dolgo časa zeha po naših lepih in dobroumenih strok. organizacijah.

Vemo nadalje, da imate vse polno agentov, da bi popravili grehe Zaloške ceste, katere je povzročila klerikalna vlada pod protektoratom žegnanih gospodov, po milosti božji in ljudski neumnosti takratnega ministra in deželnih poglavarjev. Takrat se niste izkazali kot varuhi vernih duš, ampak ste nastopili kot rimski »Neron« proti kristjanom, proti delavcem. Ali mislite da smo že pozabili na celjske zapore, v katerih smo sedeli kot politični zločinci, ker smo bili solidarni z železničarji, kateri so stali v boju za ohranitev protokolnega sporazuma, ki ga je vaš katoliški duhovnik razbil in pri tem vrgel tisoče železničarjev na cesto? Če se sedaj mogoče najdejo še kakih delavci, ki gredo za vami, in pijujejo na vse delavske žrtve, ki jih je klerikalizem povzročil samo v Sloveniji, da ne govorim o Madžarski in Španski, svobodno jim. Mi jih ne bomo obsojali, obsojala jih bo zgodovina z vami vred. Nič vam ne pomaga vaša hvala, da imate veliko poslancev, če pa ljudstvo ve in vidi, da nič socialnega ne napravijo. Zakon o zaščiti države (boljše rečeno kapitalistov) je še vedno v veljavi in dobiva še pooprave. Nasprotno pa zakon o zaščiti delavcev od sodelovanju vaših klerikalnih kapitalistov propada in izgublja svojo moč, odkar je klerikalizem v Sloveniji prišel na površje. To so dejstva, ki jih razume vsak delavec, ker jih občuti na lastni koži. Samo veliki gruntarji tega ne marajo razumeti in pa klerikalni agitatorji, katerim ne gre za ohranitev svete vere, ampak le za ojačenje svetega egoizma. Vera in krščanski socializem in vsa vaša katoliška vzajemnost vam je le krinka, s katero lovite nezavedno ljudstvo v svoj tabor kakor pajek muhe v svoje mreže, da jim izpije kri. Če bi ljudstvo doumevalo vašo črno preteklost, bi poglaval vas in vaše časopise iz svojih stanovanj in bi vam zavpilo na ves glas: Dol s hinavci, dol s krvosesi, dol s morilci!

ALOJZIJ LESKOŠEK
strokovni tajnik v Celju.

Ljubljana.

I Ljubljanska porota. Zobotehnik Adolf Biederman je bil obsojen na 15 mesecev težke ječe in na plačilo vseh oškodovancev ter z izgonom po prestani kazni v domači kraj v Budjeverce na Češkem, ker je delal na-

mesto zlatih plomb in kron; navadne medene. Toda goljufal je ljudstvo tudi na drug način. Tako n. pr. si je pustil plačati saharin proti nakaznici pri češkoslovaškem konzulatu. Ta pa seveda ni vedel ničesar o tem. Na tak način je potegnil okrog 20 ljudi. Neki Primožič mu je dal 10.000 Din.

Maribor.

m Poletno porotno zasedanje se je pričelo 11. tm. Razpisani so bili sledeči slučaji: Ivan Fric (goljufija), Štefan Kreslin (težka telesna poškodba), Ludvik Roth (poneverba), Ivan in Ivana Kavli (umor), Franc Družovec (uboj), Franc Vezjak (težka telesna poškodba), in Guerino Pellinti (goljufija).

K zedinjenju.

Neka organizacija je mnenja, da ni treba diskusij o načinu zedinjenja, češ krivda je na obeh straneh; voditelji naj se vsedejo skupaj in naj določijo kdaj in kako naj bi se vršila tozadevna strankina konferenca. K temu moramo pripomniti, da vsaj upamo, da ni na Slovenskem nobenega socialista več, ki bi si drznil misliti, da je naš pokrajinski odbor zmožen popustiti od strankinega programa in pravilnika na ljubo nekaterim voditeljem, ki tem določbam ne marajo slediti, čeprav pravijo, da so jim všeč, ali pa se vsaj ne upajo povedati, kaj jim ni všeč. Poleg tega bi bilo prekanje med voditelji gotovo brez uspeha, ko vemo, da bo vsak svojo trdil. Kdor ne more izvršiti sklepov dravograške resolucije z dne 2. 4. t. l. in kdor ne more slediti pozivu pokrajinskega odbora, ta ne mara sporazuma. Stranka marionet bomo, če bomo danes na ljubo tej, jutri na ljubo oni odcepljeni frakciji popuščali od določb, ki nam jih predpisuje strankin pravilnik, sklenjen in potrjen na dveh strankinih kongresih.

Ni res, da bi bilo za mariborske voditelje žaljivo, da bi oni morali slediti »našim« določbam. Kajti te določbe niso »naše«, temveč kongresove, ker so bile sklenjene na trbovljskem kongresu s soglasjem in sodelovanjem vseh organizacij, tudi mariborskih. Nezadovoljstvo in odhod Mariborčanov je nastal šele drugi dan, ko je bil pravilnik že davno sklenjen. Sicer pa naj bodo toliko odkritosrčni kakor mi in naj začnejo objavljati tudi oni svoje organizacije, kakor mi, da bomo vedeli, s kakšnim mariborskim proletariatom imamo opravka, pa se bomo kmalu sporazumeli. Če nas pa imajo za take grešnike, da se jim nikakor ne zdi vredno približati se nam, naj začnejo vsaj v svojem tisku prepričevati naše člane, da imajo oni prav, in naj seveda tudi povedo, kaj je naša stranka zakrivila pri tem razkolu. V taki javni diskusiji se bomo še najprej razumeli, ker je že v navadi, da si vsak dobro premisli in da vsak bolj pazi na besedo, ki jo napiše, kakor na besedo, ki jo izgovori.

Če hočejo morebiti tudi v naši stranki vpeljati več vrst znamk in odpraviti pravični progresivni davek in druge določbe našega pravilnika ali pa sploh kak popolnoma nov pravilnik, naj začnejo izvrševati napram pravilno izvoljenemu pokrajinskemu odboru svojo dolžnost, da bodo imeli pravico soddločevanja na strankinem zboru, ki ima edini pravico izpreminjati svoje sklepe. Mi tudi nismo zadovoljni z našimi konsumi, s »Svobodo« in marsičem drugim, pa vendar ni še nobeden od nas radi tega izstopil, nasprotno, še druge zavedne člane pridobivamo naj vstopijo in naj vršijo svojo dolžnost, da bodo pomagali izboljšati, kar je zdaj slabega. Tako naj ravnajo vsi, pa ne bo sekt, ne struj, niti ne bomo nazadovali, temveč pogumno napredovali. Tega mnenja smo mi »Naprejevci«. Kadar nas bodo prepričali, da smo na napačni poti, bomo takoj krenili na boljšo pot. Zato vabimo vse k javni diskusiji, ki naj razčisti položaj. Le povejte, kaj vam ni prav? Pa ne tako, kakor je zadnjič »Enakost« se pritoževala, zakaj še ni sklican kongres, Letnega kongresa še ni treba, izredni bo pa takrat, kadar se bo kaj izrednega zgodilo, n. pr. kadar bo začelo 50, ali 30, ali 10, ali kolikorkoli organizacij mariborskega okrožja obračunavati, da jim bo treba potem čimprej dati tudi možnost, da na kongresu povedo svoje želje in zahteve.

Iz stranke.

s Organizacije, ki bodo zahtevale poročevalca o hamburškem kongresu, nam morajo sporočiti čas in kraj shoda vsaj teden dni pred njim. Pri naročilu za govornika mora vsaka organizacija zagotoviti primerni znesek za govornikove stroške.

Tiskovni sklad.

Prejeli smo od 1. I. do 6. VI. 1923 Din 10.964'50 s. Al. Leskošek plačilo za nagradni govor krojačev 7. VI. » 25'— Alfred Goršek, Celje, » 3'— Ivan Martinčič » » 3'— Mima Ramšakova » » 1'— Alfred Jošt » » 3'— Štefan Lah » » 3'— Hinko Verbnik » » 2'— Delavski dom v Trbovljah » 285'— V Celju je sodrug sodrugu popravil obleko (nad 1 uro dela) pa ni nič računat » 10'—

od 1. I. do 13. VI. 1923 skupaj Din 11.299'50

s Za april so obračunale še sledeče organizacije: 21. Liboje 24, 22. Guštanj 39; zadnji izkaz 1048 članov, zdaj skupaj 1111 članov.

s Za maj so obračunale sledeče organizacije: 4. Velenje 29; 5. Prevalje 32; 6. Guštanj 42; 7. Zabukovca 21; zadnji izkaz 78 članov, zdaj skupaj 202 člana.

Za maj je obračunala tudi organizacija v Zagorju, nje obračun pa ni jasen in točen.

s Skupni dom SSJ in KDZ je od svojih dozdaj prejetih prispevkov posodil stranki zopet 257'— Din. Zadnjič smo potrdili znesek 1047'— Din, skupaj torej 1304'— Din.

Iz strok. gibanja.

g Okrožna strokovna komisija v Celju sklicuje za nedeljo dne 17. junija t. l. ob 8. zjutraj veliki protestni shod v hotelu Union. Dnevni red: 1. Boj socialni reakciji in kapitalističnemu nasilstvu; 2. Naloge strokovnih organizacij za obrambne nastope proti izporam; 3. Razno. Govornika bosta: ss. Jurij Jeram z Jesenic in Al. Leskošek iz Celja. Dolžnost vsakega, ki si služi z roko vsakdanji kruh, je, da se protestnega zborovanja zanesljivo udeleži. V slučaju slabega vremena se bo shod vršil pri Zelenelem travniku ob istem času.

g Zagrebški železničarji protestirajo, ker so se volitve v bol. blagajno za področje Zagrebske direkcije vršile brez obvestitve interesiranega osebja. Tako se volitev ni udeležilo 80% upravičencev.

Vestnik „Svobode“.

v Odbor Svobode - Celje je sklenil sklicati člansko zborovanje v nedeljo 24. tm. ob 14. v gostilni pri Jugoslovani v Gaberjih.

v Sv. Lovrenc na Pohorju. Esperantisti, v soboto ob običajni uri pouk!

Dopisi.

Topolšica. Kakor vsi klerikalci, tako tudi naši redno podpirajo izdajanje koncesij za gostilniško obrt, ker vedo, da le pijane ljudi lahko obdržijo v temi in nevednosti. V predzadnjem »Slov. gospodarju« se zgražajo naši klerikalni občinski zastopniki, ker nismo dovolili odpri klerikalnemu konsumu gostilno. Da ne bomo obširno o tem govorili, jasno povemo, da se socializem bori proti alkoholu, ki največ škoduje delavskemu gibanju. Ker pa govorite o podkupovanju z vinom, hočemo opozoriti, da nismo klerikalne mentalitete, kakor n. pr. bivši klerikalni župan, ki se je v pijanosti v žepe nakozlal. H koncu ugotovljamo resnici na ljubo, da niste dobili pri zadnjih volitvah 167 glasov, temveč samo 161. Na svidenje, cenjeni demagogi!

r Južna železnica ima tudi nočno službo v pisarnah. Pred vojno je imelo to osebje po 1 krono do 150 nočne doklade. Toda takrat je krona nekaj zalega. Zdaj pa plača ta res famozna družba za 10 noči po 3 dinarje 80 par reci in beri: tri dinarje osemdeset par. Če se osebje pritoži, velja izgovor: ker tudi državni železničarji nimajo

več, zato tudi južna železnica ne more več dati, češ, da je odvisna od pogodbe prometnega ministrstva. Radi bi pa vedeli, če velja ta pogodba tudi za tiste gospode, ki dobivajo mesečno po 200 dinarjev in tudi več gratifikacije pri 6 urnem dnevnem delu? Ne da bi kdo mislil, da hočemo dotičnim, ki so te sreče deležni, škodovati, ali da bi jim bili nevoščljivi — povedali smo to zato, ker se nam zdi, da bi morale biti postavbe za vse enake. Kar se za ene lahko ukrene, naj se izvrši tudi za druge. Ista je s pavšalom za pisarniške potrebščine. Črnilo, svinčnike, peresa itd. si morajo uslužbenci nabaviti za 15 par mesečnega pavšala. Gospodje povejte, kje se dobijo vse te stvari za 15 par? Niti peresa ne dobimo mi zato. Danes slane en sam svinčnik 3 do 10 dinarjev. Če si kupi uslužbenec 2 svinčnika po 3 Din na mesec — je rodbina s tem prikrajšana za hlebec kruha. Nedolžni otroci morajo zato na račun južne železnice 1 dan v šolo brez kruha. Povejte gospodje, ali vas ni sram postavljati v izplačilne listke take zneske, kakor smo jih zgoraj navedli? Končajte ta birokratični sistem in dajte uslužbencem pisarniške potrebščine za njih delo v naturalijah, kakor čevljar orodje svojim pomočnikom. Železničarji, vi pa čakajte, če hočete, na mano iz nebes in kupujte še dalje svinčnike po 3 Din za 15 par. — Prizadeti.

r Opozorilo. Ker se množijo slučaji, da zahtevanje stranke pri policijskem oddelku okrajnih glavarstev uradna potrdila, da sme ta ali oni njihov znanec (znanka) ali sorodnik (sorodnica), ki je inozemski državljan pripotovati v ta ali oni kraj kraljevine SHS se občinstvo opozarja, da si je izdajanje takih dovoljenj pridržalo ministrstvo notranjih del v Beogradu (oddelek za državno zaščito). Policijski oddelek ne sme izdajati taka dovoljenja, temveč more edinole tozadevne pravilno utemeljene in kolkovane prošnje (za 13 Din) dostaviti na pristojno mesto. Toliko v vednost in ravnanje, ker more policijski oddelek na ustne intervencije dati le ustna pojasnila.

Gospodarstvo.

— Gospodarstvo v naši državi gre rakovo pot. Vse se podražuje, zato ker imajo kapitalisti preveč denarja, pa ne vedo kam z njim. Ne vedo pa, da ga proletariat nima. Z dinarjem se igrajo kakor otroci z žogo, četudi je posest vsega ljudstva. — Nevoljnež.

— Valute: 1 dolar stane 87'50 din; v Čuhlu stane 100 din 6'20 švic. frankov, 100 n. a. kron je 12 par in 100 mark 11 par, 1 lira stane 4'10 din.

Pridobivajte

»Napreju« naročnikov!
Širite proletarski tisk!

Milenin:

Kočljiva zadeva.

Spominsko kujigo sem prinesel iz matuške Rusije, ki jo čuvam in hranim kakor mati prvorojenčka, kajti v dveh pogledih je jako zanimiva. V prvem pogledu predstavlja ves materialni blagor, ki sem ga poleg glave odnesel iz svetovne podivjanosti, v drugem pa mi služi in opravlja važen poklic, ker je prvovrsten vodič skozi Alpe vsakdanjega življenja. In tudi glavnemu uredniku našega lista je tako ugajala ko sem mu jo pokazal, da me je milo pogledal, rekoč: odpri jo večkrat in povej, kaj je v nji napisano. Rad mu ustrezem. Po točni izmeri in geometričnih formulah sem namreč ugotovil, da je naš urednik čisto krven socialist, ali da se izrazim bolj po domače, pristen velik sovražnik velikih trebuhov, izvzemši seveda neke slučaje, ko je velik trebuh posledica velikega dogodka v človeški naravi. Ko sem ga nedavno obiskal v njegovi novi prestolici, mi je brez obotavljanja dovolil, da sem mu s strahom premeril najprej prsa in potem še trebuh. In sem v nepopisni radosti dognal, da meri čez prsa 99 cm, čez trebuh pa samo 96, kar je edino zanesljivo

dokaz, da je mož poštenjak. In zato sem ga tudi vzljubil tako, da mu ne morem odreči nobene prošnje.

Mož beseda, kakor sem vedno, kadar nimam opravka z žensko, izvlečem torej iz domačega arhiva tisto knjigo in odpre. Slučajno se mi odpre na 199. strani. In čujte, kaj vidijo moje radovedne oči! Pod poglavjem o dnevnih izdatkih, ki so znašali menda okrog 5 milijonov rubljev, berem: Tomsk, 22. junija 1921. Odlomek iz uradnega glasila centralne vlade v Moskvi. Na temelju dekreta sovjeta ljudskih komisarijev o brezpogojnem zatiranju onih, ki izkoriščajo verski čut in cerkev v svoje sebične namene se sestavijo posebne komisije iz zastopnikov verske občine, mestne oblasti in duhovščine. Verniki naj volijo člana te komisije po svoji volji in prepričanju, duhovščina naj pošlje tiste, ki jim najbolj zaupa, oblasti pa so navzoče zato, da uradno potrdijo izid preiskave. Po vseh večjih cerkvah carske Rusije so bile razstavljene takozvane relikvije (rusko »moščiči«), to so zemeljski ostanki umrlih pravoslavnih vernikov, ki jih je cerkev za njihove zasluge po smrti proglasila za svetnike. O teh relikvijah ali svetinjah je cerkev iz stoletja v stoletja trdovratno trdila, da so nedotaknjeni, neizpremenjeni in s posebno božjo mišlostjo prepojeni deli telesa svetnikov, ki jih morajo verniki častiti kot viden dokaz, da Bog še dandanes dela čudeže in da onih, ki so mu ostali zvesti v življenju, ne more uničiti niti smrt. V mnogih krajih so bile te svetinje priljubljena božja pot, kamor so prihajale nepregledne množice naroda, da se poklonijo nestrohnim ostankom božjih maziljencev. Ker pa so bila ta božja pota pogosto le pripomoček za izsiljevanje denarnih sredstev in ker je vsak svetnik imel poleg sebe tudi skrinjico, kamor so verniki polagali realne dokaze svojega spoštovanja, je sovjetska vlada sklenila storiti tem krivičnim razmeram konec. Stojec na stališču, da so pred božanstvom vse kreature enake, da ni nobene razlike med bogatim in bednim, med učenjakom in beboem, med plemičem in seljakom, da so vsa živa bitja v enaki meri podvržena naravnim zakonom, da torej vsako telo po smrti strohni in da so čudeži samo produkt prenapetih živcev in prebrisanih glav, ki izrabljajo ljudsko nevednost v svoje svrhe, hoče vlada na primerih dokazati vernemu ljudstvu, da so vsi verski nauki o svetnikih in svetinjah navadna laž in prevara. Po vseh mestih in vaseh, kjer se nahajajo dozdevni ostanki svetnikov, naj mestne oblasti takoj po razglasitvi dekreta skličejo omejene komisije, ki naj strogo preiščejo vsako svetinjo posebe in pazijo, da pri tem z nobeno besedo ali dejanjem ne žalijo verskega čuta navzočih občanov. Točne podatke o rezultatu preiskave naj komisije pod odgovornostjo predsednika sporoče centralni komisiji v Moskvi.

To je bil torej ukaz vlade. Obračam list in berem dalje: Na temelju dosedanjih poročil podeželskih komisij objavlja centralna komisija nastopne podatke: V mestu N, kurske gubernije je komisija v navzočnosti mnogih vernikov odprla stekleno posodo, v kateri so se po nauku cerkve nahajale roke in noge svetnika v istem stanju, kakor so jih položili tja pred 200 leti. Ko so prisotni zastopniki verske občine na predlog vladnih delegatov dvignili svileni tančico, pod katero so počivali dozdevni nestrohnili udje človeškega telesa, so našli iz voska ponarejene roke in noge, zvezane s prožino in pritrjene h kovinastemu ogrodju v podobi telesa. Kosi voska so bili brez težave odstranjeni in predsednik komisije jih je izročil okrog stoječim vernikom s prošnjo, naj jih pretopijo v sveče in poklonijo v spomin domačemu župniku. Sami pa naj še nadalje poljubljajo in ližejo prazno stekleno omarico ter nosijo »čudotvornemu svetniku« težko zasluženi denar.

Drugi slučaj. V mestu H, hersonske gubernije, kjer so bile svetinje posebno znamenite in je bila božja pot znana širom Ukrajine, je preiskava dognala zelo zanimive in celo kočljive stvari. Ko so dvignili pozlačen pokrov in sneli z dozdevno nestrohnega trupla patrona (tamkajšnje župnije dragoceno odejo, so našli umetno sestavljen skelet, v notranjosti pa so bile shranjene svilene ženske nogavice in lakasti čevljički. Manj-

kalo je samo še najbolj intimnega predmeta ženske toalete, pa bi bil svetnik popolen. Pri pogledu na te relikvije so verniki kimali z glavami, pobožne ženske pa so se začele križati in šepetati: Satan jih je obsedel, Antikrist je poslal svoje sluge med nas, da pogubi naše duše. Poleg omenjenih predmetov je bil skelet napolnjen še z drugo navlako, ki bo ostala na mestu dotlej, dokler si vsi občani ne ogledajo svojega nebeškega pokrovitelja. Kopijo sestavljenega akta prilagamo poročilu.

Tretji slučaj. V mestu H, omske gubernije je komisija dognala, da je bila v steno za glavnim altarjem vzdignjena glava dozdevnega svetnika, ki je vzbujala med mestnim prebivalstvom velik strah in začudenje. Ob vsakem večjem cerkvenem prazniku ali kakim drugim svečanostjo so se namreč odprle na tej glavi oči, iz katerih je odseval nekak tajnstveno-otožen sijaj. Ljudje so govorili, da svetnik gleda, kako verno ljudstvo časti njegov spomin. Pod steklenim pokrovom je komisija našla leseno, umetno pobarvano glavo, v nji pa je bil z električnim tokom spojen mehanizem, ki je lahko poljubno odpiral ali zapiral umetne oči. Pritisniti je bilo treba samo na skriven gumb in priprava je takoj delovala. Navzoči verniki so bili zelo ogorčeni in mnogi so zahtevali, naj župnika zaradi prevare izroče sodišču.

Ko sem prebral ta zadnji slučaj, sem kihnil in se nehote spomnil naše Johan-

ce v Vodica, ki je nekoč prelivala nedolžno govejo kri. Res čudno, da so v 20. stoletju ljudje še tako pametni. Kočljiva zadeva, ali pravzaprav kočljive zadeve pa so se vršile daleč na severu in v davni prošlosti, zato zaprem knjigo in bom molčal dotlej, dokler me glavni urednik znova ne premoti s kako prošnjo. Prihodnjič mu pa premerim še glavo.

(Op. ur. S tako prošnjo se bomo na Milenina obrnili vselej, kadar se bodo prevzvišeni, vzvišeni in manj vzvišeni duhovni gospodje v obrambo svojih trehuhov posluževali »Slovenca«, ki skuša sicer svoje klerikalne kremplje zakriti v nadi, da bo polovil tiste »svobodomiselce«, ki so z vsemi slovenskimi liberalci vred pozabili na svobodomiselnost, ki pa zaradi bankokratstva pri »Narodu«, »Jutru« in »Jutranjih novostih« nimajo več obstanka in iščejo, »kam bi se naslonili«, ker sami ne znajo še stati. Vse te bi »Slovenec« rad polovil, zato skriva svoje klerikalne kremplje in prodaja svoje klerikalne cvetke še samo v »Domoljubu«, »Pravici« in drugih zakotnih listih, ki jih inteligenca ne čita. V teh listih se upajo razni prevzvišeni lagati, ker njih čitatelji nimajo nikake razsodnosti, v »Slovencu« se pa ne upajo razni učeni patri braniti lažnjive »verske resnice«, zato se ne spuščajo z nami v debato, da bi se stvarno branili pred stvarnimi očitki. Ker pa dobe tisti »svobodomiselni« gospodje, ki jih »Slovenec«

lovi, včasih tudi »Naprej« v roke, so prevzvišeni prisiljeni tudi v »Slovencu« nekaj povedati. Povedali so 9. junija tole:

»Pamfletski dnevnik. Ta naslov bi po vsej pravici lahko nosil socialdemokratski »Naprej«. Toliko strupenega sovražstva proti veri in verskemu prepričanju že dolgo nismo čitali, kakor dan za dnem v »Napreju«. Bog, sv. Duh, zakramenti, skratka vse, kar je kristjani svetega in kar spoštuje tudi vsak ateist, ako ima malo srčne in duševne kulture, vse to obrizgava dan za dnem glasilo Socialistične stranke Jugoslavije z najsmrdljivejšo gnojnico svojih maloduševnih produktov. To je skoro ves socialistični nauk, ki ga nudi »Naprej« svojim čitateljem. Je-li potem čudno, da »Naprejev« socializem toliko svojih pristašev polagoma posurovi, tudi če so imeli kdaj prej kaj več srčne kulture! Delavec, ki si je ohranil vsaj še malo pietete do svojega poštenega rojstnega doma in spoštovanja svoje družine, bo z gnušom odklonil tega pamfletskega glasnika in njegov lažinapredek.

S takole gnojnice se hoče »Slovenec« prikupiti slovenskim ateistom. To morajo biti lepi ateisti in njih kultura zelo srčna!

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Franjo Koren.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

„Ah te bolečine!“

Malo Fellerjevega pravega Elzafluida in proč so bolečine.

Drgnjenje s Fellerjevim Elzafluidom je prava dobrodejnost! Umivanje s Fellerjevim Elzafluidom jači mišičevje in živce! Deluje antiseptično in osvežujoče! Prežene nahod in naredi neobčutljivega proti mrzlemu zraku! Za oči in ušesa! Zobe in glavo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za celo telo izvrstno hišno sredstvo in kosmetikum. Fellerjev Elzafluid je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje.

En poskus zadostuje, da tudi vi rečete:

**TO JE NAJBOLJŠE
KAR SEM KEDAJ OKUŠAL!**

V vseh dotičnih poslovnicaht zahtevajte samo pravi Elzafluid od lekarnarja Fellerja. Pri navadnih naročilih stane s pakovanjem in poštino, če se pošlje denar naprej ali po povzetju:

Skupaj s pakovanjem in poštino stane:

3 dvojn. ali	1 špec. steklenica	Dln 24—
12 » »	4 » steklenice	» 84—
24 » »	8 » steklenice	» 146—
36 » »	12 » »	» 208—

Kot primot: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 dinarja in 3 dinarje; Elza-mentolni črtniki 4 dinarje; Elza-švedska tinktura za želodec 10 dinarjev; Elza-zagorski prsni in kašeljni sok 9 dinarjev; Elza-ribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 15 dinarjev; Elza-šumski miris za sobo 15 dinarjev; Glycerin 4 dinarje in 15 dinarjev; Lysof, Lysoform 12 dinarjev; Kineški čaj od 1 dinarja dalje; originalno Radikum francosko žganje, velika steklenica 13 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 7 dinarjev, strup za podgane in miši 7 dinarjev. Za primot se pakovanje in poština posebej računa.

Na te cene se računa sedaj še 5% doplačila. Adresirati je na: **Eugen V. Feller**, lekarnar, **Stubica Donja**, Elzatrž št. 358, Hrvatsko.

+ Ženske, +

ki so modre, se ne boje več, temveč se obvarujejo z mojim mnogokrat preizkušenim obvarovalnim aparatom.

V posebnih slučajih

zahtevajo žene takoj moje vedno zanesljivo učinkojoče, popolnoma neškodljivo **specielno sredstvo.**

Vprašajte pod Dr. 5. Priložite znesek za znamko za odgovor. — Pošiljka se vrši strogo diskretno po

El. Bock, Wien VI, Gumpendorferstr. 109/14.

Vabilo na

redni občni zbor

»Slovenske socialne matice«

r. z. z. o. z. v Ljubljani,

ki se bo vršil v sredo 27. junija 1923. ob 20. v posvetovalnici ljubljanskega magistrata.

Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Sprememba pravil. 4. Slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, če je zastopana vsaj petina vseh združnikov. Ako bi tega ne bilo, se vrši pol ure pozneje na istem prostoru z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število udeležbe!

OBJAVA.

Čast nam je obvestiti slavno občinstvo, da smo uredili v svoji tvornici posebni oddelek za

rezbarstvo in strugarstvo lesa.

Proizvajamo vse vrste tipk za zvonove, podložne deščice, držala (Hefte in Griffe) za vsakršno industrijo, kakor tudi vse fasonirane predmete za mizarje in industrije, lesene svetiljke, stružene in rezane. — Opremljeni smo z vsemi najmodernejšimi stroji ter smo zmožni izvršiti vsako naročilo brzo in kulantno. — Obenem priporočamo svoje bogato opremljeno skladišče električnih lestenecv, nočnih svetiljk in vseh drugih elektrotehničnih potrebščin. — Lastno izdelovanje električnih baterij in žepnih svetiljk.

IVAN PASPA IN SINOV

Poslovnica:
Bogovičeva ul. 9
Int. telefon 8—99.

ZAGREB

Tvornica:
Gunduličeva ul. 41
Telefon 7—25.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI Dunajska cesta 33 („BALRAN“)

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonialno špecerijsko blago, spirituoze, mast, slanina, mesni izdelki.

Uvoz!

Izvoz!

Telefon št. 366.

Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun št. 10.473.

Naročajte dnevnik
„NAPREJ“ in tednik
„LJUDSKI GLAS“!

lščo se

meblovana soba

za dva solidna gospoda. Cenjene ponudbe na pekarno F. Korena Gosposka ul. 3. Celje.

**Žena v hiši gospodinji,
mož v gostilni prazni čaše...**

Zakaj?

Ker mu ne daš doma osvežujočega nadomestila. Skuhaj mu „Žiko“, z vročo ali mrzlo ga prikleneš na dom!